

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК 3 Соціальна відповідальність
статус - обов'язковий

Реалізується в межах освітньої програми

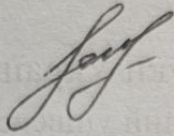
Менеджмент організацій і
адміністрування
(назва)

за спеціальністю

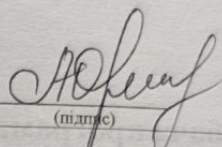
D3 «Менеджмент»
(шифр, назва)

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

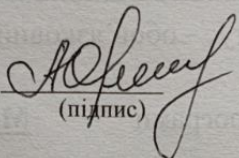
Розробник:

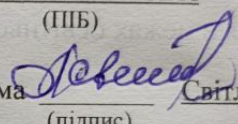

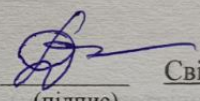
Вікторія ТКАЧЕНКО, к.е.н., доцент кафедри
менеджменту імені професора Л.І. Михайлової
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

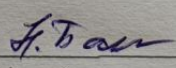
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової	протокол від <u>18.06.2025</u> № <u>15</u>
	Завідувач кафедри (підпис) <u>Альвіна ОРСХОВА</u> (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми (підпис) Альвіна ОРСХОВА (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма (підпис) Світлана ЛУКАШ (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: (підпис) Світлана ТУРЧІНА (ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації (підпис) (Надія БАРАНІК) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 18.06 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Соціальна відповідальність							
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту/ кафедра менеджменту імені професора Л.І. Михайлової							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій і адміністрування» за спеціальністю ДЗ «Менеджмент»							
5.	Рівень НРК	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL-7 рівень							
6.	Семестр та тривалість вивчення	Денна/Заочне 2 семестр, 15 тижднів / 1 семестр, 18 тижнів							
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні			
		Денна 30	Заоч. 6	Денна 30	Заоч. 6	Денна	Заоч.	Денна 90	Заоч. 138
9.	Мова навчання	Державна (українська)							
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Ткаченко Вікторія Вікторівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 303 е							
11.1	Контактна інформація	viktoriyatk@gmail.com							
11.	Загальний опис освітнього компонента	«Соціальна відповідальність» є дисципліною обов'язкової компоненти навчального плану, циклу дисциплін загальної підготовки фахівців з менеджменту. Здобувачі отримують знання щодо теоретико-методологічних, методичних та організаційно-економічних аспектів формування і розвитку соціальної відповідальності у сучасному суспільстві, а також практичні навички з використання системи показників для аналізу стану та оцінки результативності соціальної відповідальності суб'єктів бізнесу. Освітній компонент спрямовий на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо формування соціально відповідальної поведінки організації, ідентифікації та аналізу очікувань стейкхолдерів, підготовки соціальної звітності організації. Освітній компонент орієнтує на пошук креативних підходів до соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування.							
12.	Мета освітнього компонента	Мета полягає у формуванні у фахівців фундаментальних знань з теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій щодо використання сучасних практик взаємодії держави, бізнесу, громадянського суспільства і людини, які б дозволили посилити взаємну відповідальність усіх суб'єктів суспільного життя, створити умови для стійкого стабільного розвитку держави і суспільства.							
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми	1. Освітній компонент базується на таких курсах, як: Ділова іноземна мова 2. Освітній компонент є основою для: Лідерство та управління							

	компонентами ОП	командною взаємодією.
14.	Політика академічної доброчесності	Відповідно до Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, академічна доброчесність – це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/). За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, а саме: – академічне шахрайство (користування телефоном при написанні письмових робіт) призведе до повторної здачі роботи; – списування - від першого попередження до анулювання роботи; – плагіат призведе до анулювання роботи
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1336
16.	Ключові слова	корпоративна соціальна відповідальність (КСВ), етика бізнесу, соціальні інвестиції, сталий розвиток, екологічна відповідальність, соціально відповідальний бізнес, звітність з КСВ (CSR reporting), взаємодія зі стейкхолдерами, права людини в бізнесі, добровільні ініціативи підприємств, гендерна рівність і інклюзія, соціальний аудит, етичне лідерство, соціальне партнерство, управління репутацією компанії.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)			Як оцінюється РНД
	ПРН ₂	ПРН ₆	ПРН ₁₅	
ДРН 1. Застосовувати набуті знання з проблематики соціальної відповідальності при аналізі наявного стану соціально-економічних реалій сучасного світу й перспектив його сталого розвитку при аналізі нагальних проблем сьогодення. Аналізувати модель соціальної відповідальності;	x			Обговорення дискусійних питань, ситуаційні завдання

організаційне управління соціальної відповідальності; формування соціальної відповідальності щодо довкілля; формування соціальної відповідальності у відносинах із державою.				
ДРН 2. Знати формування соціальної відповідальності у відносинах зі споживачами та соціально відповідальний маркетинг; міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів; якість продукції (стандарти); принципи добросовісної конкуренції. Оцінювати історичні аспекти залучення і розвитку громад: від патронату до соціальних інвестицій; вплив громади на роботу компаній і відповідальність компаній перед населенням; функціонування фондів громад.		x	x	Індивідуальне завдання
ДРН 3. Формувати корпоративну культуру і її структуру; зовнішні прояви корпоративної культури; організаційну культуру установи. Знати міжнародні стандарти прав людини у сфері праці; стандарти МОП і принципи Глобального договору у сфері праці; європейські стандарти праці; законодавство України у сфері праці в забезпеченні досягнення Цілей сталого розвитку.		x	x	Ситуаційні завдання, кейси, тест множинного вибору
ДРН 4. Визначати показники і критерії екологічної відповідальності бізнесу, здійснювати реєстрацію загроз та небезпек довкіллю. Вміти формувати інформаційну політику у сфері соціальної відповідальності; будувати систему комунікацій із соціальної відповідальності; формувати нефінансові звіти як інструмент управління сталим розвитком підприємства.	x	x	x	Групові завдання, кейси

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН15. Критично оцінювати управлінські підходи або політику управління організації, корпоративну культуру щодо забезпечення рівності, різноманітності та інклюзії.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. <i>Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку</i> 1. Історія розвитку корпоративної соціальної відповідальності. 2. КСВ як основа концепції сталого розвитку підприємства. 3. Переваги корпоративної соціальної відповідальності. 4. Моделі корпоративної соціальної відповідальності (американська, європейська, японська тощо). 5. Міжнародні ініціативи як чинник формування і розвитку КСВ. 6. Вітчизняний досвід становлення КСВ.	4/2	2/2		9/15	1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 18, 19
Тема 2. <i>Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією</i> 1. КСВ як складова стратегії управління та чинник підвищення конкурентоспроможності організації. 2. Моделі аналізу зацікавлених сторін. 3. Можливі загрози та шляхи мінімізації ризиків КСВ. 4. Організація діяльності з КСВ. 5. Етичні кодекси. 6. Структурні підрозділи та Комітети компаній у сфері КСВ.	4/2	4/2		9/15	2, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 18, 19, 25
Тема 3. <i>Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності</i> 1. Права людини і трудові практики як предмет КСВ. 2. Міжнародні стандарти прав людини 3. Стандарти МОП і принципи Глобального Договору у сфері праці. 4. Законодавство України у сфері праці як основа КСВ у відносинах з працівниками. 5. Соціальний діалог і КСВ. 6. Кращі трудові практики та показники внутрішньої КСВ: вітчизняний і зарубіжний досвід	2/-	4/-		9/15	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 18, 19, 22

Тема 4. <i>Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі</i> 1. Формування складової корпоративної соціальної відповідальності у відносинах з споживачами. 2. Міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів. 3. Якість продукції (стандарт ISO 9000). 4. Соціально відповідальний маркетинг. 5. Принципи добросовісної конкуренції.	4/-	4/-		9/15	2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 18, 19
Теми 5. <i>Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами</i> 1. Історичні аспекти залучення і розвитку громад: від патронату до соціальних інвестицій. 2. Вплив громади на роботу компаній та відповідальність компаній перед населенням. 3. Розвиток партнерств з місцевою владою та громадою. 4. Участь компаній у життєдіяльності громад. 5. Співпраця бізнес-структур з неурядовими організаціями.	2/-	2/-		9/13	1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 18, 19
Тема 6. <i>Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності</i> 1. Суть та значення відповідального ставлення організацій до довкілля. 2. Превентивний підхід до вирішення екологічних проблем. 3. Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів тощо. 4. Міжнародні документи щодо навколишнього середовища. 5. Законодавство України про охорону навколишнього середовища.	2/-	2/-		9/13	2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 26

Тема 7. Інформаційна політика і соціальна звітність 1. Принципи формування корпоративної інформаційної політики. 2. Побудова системи комунікацій з КСВ. 3. Консультації з заінтересованими сторонами на різних етапах розробки та впровадження стратегії з КСВ та механізм зворотного зв'язку з ними. 4. Ресурси в сфері соціальної звітності. Міжнародні стандарти звітності зі сталого розвитку. 5. Особливості нефінансової звітності компаній в Україні.	4/-	4/-		9/13	1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 16, 17
Тема 8. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності 1. Цілі і завдання моніторингу КСВ. 2. Якісні характеристики моніторингу щодо діяльності підприємств. 3. Інструментарій моніторингу з метою підвищення ефективності і впровадження проектів соціальної відповідальності.	2/-	2/-		9/13	1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 18, 19
Тема 9. Оцінка результативності корпоративної соціальної відповідальності 1. Показники внутрішньої КСВ. 2. Модель «Лондонської групи порівняльного аналізу» і особливості її використання. 3. Соціальний аудит. Збалансована система показників. 4. Концепція потрібного результату. 5. Методи оцінювання ділової репутації соціально відповідальної компанії. 6. Моніторинг ефективності діяльності з організації КСВ.	4/2	4/2		9/13	1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 18, 19
Тема 10. Соціальна відповідальність та етика в менеджменті. 1. Суть соціальної та юридичної відповідальності в менеджменті. 2. Принципи побудови соціальної відповідальності менеджера. 3. Етика бізнесу і її роль в розвитку менеджменту.	2/-	2/-		9/13	2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 18, 19
Всього	30/6	30/6		90/138	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>здобувач самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Застосовувати набуті знання з проблематики соціальної відповідальності при аналізі наявного стану соціально-економічних реалій сучасного світу й перспектив його розвитку, при аналізі нагальних проблем сьогодення. Аналізувати модель соціальної відповідальності; організаційне управління соціальної відповідальності; формування соціальної відповідальності щодо довкілля; формування соціальної відповідальності у відносинах із державою.	Лекції-обговорення, використання електронних засобів навчання (мультимедійне обладнання), тематична дискусія, аналіз конкретних ситуаційних завдань.	15/3	Самостійна робота з підручником та іншими джерелами інформації, відео-конференції, виконання ситуаційних завдань	20/ 35
ДРН 2. Знати формування соціальної відповідальності у відносинах зі споживачами та соціально відповідальний маркетинг; міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів; якість продукції (стандарти); принципи добросовісної конкуренції. Оцінювати історичні аспекти залучення і розвитку громад: від патронату до соціальних інвестицій; вплив громади на роботу компаній і відповідальність компаній перед населенням; функціонування фондів громад.	Лекції-обговорення, використання електронних засобів навчання (мультимедійне обладнання), індивідуальна та групова форма роботи, аналіз конкретних ситуаційних завдань.	15/3	Самостійна робота з джерелами інформації, проектно-дослідницький метод (виконання індивідуального завдання)	20/ 35
ДРН 3. Формувати корпоративну культуру і її структуру; зовнішні прояви корпоративної культури; організаційну культуру установи. Знати міжнародні стандарти прав людини у сфері праці; стандарти МОП і принципи Глобального договору у сфері праці; європейські стандарти праці; законодавство України у сфері праці як основу СВ у відносинах із працівниками.	Лекції-обговорення, використання електронних засобів навчання (мультимедійне обладнання), тестування.	15/3	Самостійна робота з джерелами інформації, онлайн-консультування, віддалені практичні завдання	25/ 34

ДРН 4. Визначати показники і критерії екологічної відповідальності бізнесу, здійснювати реєстрацію загроз та небезпек довкілля. Вміти формувати інформаційну політику у сфері соціальної відповідальності; будувати систему комунікацій із соціальної відповідальності; формувати корпоративні соціальні звіти.	Лекції-обговорення, використання електронних засобів навчання (мультимедійне обладнання), дискусія, аналіз конкретних ситуаційних завдань.	15/3	Самостійна робота з джерелами інформації, онлайн-консультування.	25/ 34
---	--	------	--	--------

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Оцінка теоретичних знань, вирішення дискусійних питань	20 балів/20 %	Протягом 7 тижня
2.	Виконання ситуаційних завдань, групові завдання, кейси	20 балів/20 %	Протягом 14 тижня
3.	Тест множинного вибору	15 балів /15 %	Протягом 9 тижня
4.	Індивідуальне завдання: сформувані соціальний (нефінансовий) звіт обраного підприємства; проаналізувати стан корпоративної культури на досліджуваному підприємстві.	15 балів /15 %	Протягом 13 тижня
5.	Екзамен – завдання білету	30 балів /30 %	За затвердженим графіком

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<12 балів	12 – 14 балів	15 – 17 балів	18 – 20 балів
Оцінка теоретичних знань, вирішення дискусійних питань через обговорення	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75 % - 89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Виконання ситуаційних завдань, групові завдання, кейси	<12 балів	12 – 14 балів	15 – 17 балів	18 – 20 балів
	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75 % - 89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Тест множинного вибору	<9 балів	9 – 10 балів	11- 13 балів	14 – 15 балів
	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75 % - 89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Індивідуальне завдання: сформувані соціальний (нефінансовий) звіт обраного	<9 балів	9 – 10 балів	11- 13 балів	14 – 15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Тема розкрита не повністю, не витримана структура роботи або відсутні	Виконано усі вимоги завдання, але тема розкрита недостатньо,	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість,

підприємства; проаналізувати стан корпоративної культури на досліджуваному підприємстві.		окремі її складові.	зустрічаються граматичні та редакційні помилки	запропоновано власне вирішення проблеми
Екзамен – завдання білету	<18 балів	18 - 22 балів	23 – 26 балів	27 – 30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Надано відповідь від 60% до 74% завдання	Завдання виконано від 75 % до 89 %, частина завдань є неповними	Завдання виконано у повному обсязі з дотриманням вимог

5.2.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми ОК	щотижня
2	Усний зворотній зв'язок від викладача на письмове опитування поточного контролю	Протягом 7 та 14 тижня
3	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів щодо виконання індивідуального завдання	Протягом 13 тижня
4	Моніторинг діяльності студента (оцінка викладача, самооцінка студента)	щомісяця

5.3. Шкала оцінювання (підсумкова) – загальноприйнята для університету:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Гусева О.Ю., Воскобоєва О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу : навч. посіб. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_2168_88978048.pdf
2. Кузьмін О.Є. Соціальна відповідальність: практичний аспект : навч.посіб. / О.Є. Кузьмін, О.В. Пирог, Л.І. Чернобай, Н.С. Станасюк, І.І. Пасінович. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 244с.

3. Джинджоян В.В.. Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності : навч.посіб. / В.В. Джинджоян, О.М. Сазонець, О.В. Лисенко, А.Є. Гессен. Київ : Каравела, 2025. 244с.
4. Сіренко Н.М., Лункіна Т.І., Бурковська А.В. Соціальна відповідальність : навч.посіб. Миколаїв : МНАУ. 2021. 216с.
5. Ткаченко В.В., Баценко Л.М., Харченко Т.М. Соціальна відповідальність. Навчальний посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання, галузі знань 07 та 05, ОС «Магістр», видання 2-е доопрацьоване і доповнене. Суми, 2023. 283 с.
6. Чупріна М.О. Корпоративна соціальна відповідальність: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг». Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського. 2023. 138 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

7. Навчальний курс в системі Moodle: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1336>
8. Ткаченко В.В. Соціальна відповідальність. Методичні вказівки для практичних робіт для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форми навчання. Ткаченко В.В. Суми, 2023. 60с.
9. Ткаченко В.В. Соціальна відповідальність. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форми навчання. Ткаченко В.В. Суми, 2023. 34с.

6.1.3. Інші джерела

10. Декларація Міжнародної організації праці основних принципів та прав у світі праці: ухвалена Міжнародною конференцією праці на її вісімдесят шостій сесії (Женева, 18 червня 1998 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_260#Text
11. Про право на організацію і на ведення колективних переговорів : Конвенція МОП від 14.09.1956р. № 98. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_004#Text
12. Про примусову чи обов'язкову працю : Конвенція МОП від 10.08.1956р. № 29. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_136#Text
13. Глобальна ініціатива відповідального лідерства (Global Responsible Leadership Initiative – GRLI). URL: www.grli.org
14. Глобальний договір ООН в Україні (UN Global Compact, 2000). URL: www.globalcompact.org.ua
15. Європейська соціальна хартія (переглянута) : Хартія Ради Європи від 03.05.1996. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_062
16. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 19.10.1973р. № 2148-08. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
17. Офіційний сайт Центру «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності (СВБ)». URL: <http://csr-ukraine.org>
18. Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу/ Представництво ООН в Україні. Ініціатива Глобального договору в Україні. URL: https://www.ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Non-Financial_Reporting_UA_.pdf
19. Цілі сталого розвитку. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>

6.2. Додаткові джерела

20. Сабецька Т. І. Соціальна відповідальність як філософія формування ефективної кадрової політики підприємства. *Економіка та держава*. 2018. № 4. URL: file:///C:/Users/PROFES~1/AppData/Local/Temp/ecde_2018_4_13.pdf
21. Тарасюк Г.М., Василенко Н.В. Європейська модель корпоративної соціальної

- відповідальності в Україні: механізм реалізації та адаптація. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип.23. С.240-245. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/23_2018_ukr/44.pdf
22. Ткаченко В.В., Могильна Л.М. Міжнародні стандарти впровадження екологічних принципів соціальної відповідальності інноваційно активним бізнесом. Електронне фахове видання «Економіка та суспільство». 2022. Вип.37/2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1186>
23. Ткаченко В., Кібукевич К. Удосконалення системи управління підприємством через формування соціального пакету. *Збірник наукових праць ДУІТ «Економіка і управління»*. Київ. 2021. Вип. 50/2021. С.130-137.
24. Ткаченко В.В., Невечера О.В. Особливості управління корпоративною соціальною відповідальністю підприємства : матеріали наук.-практ. конф. викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ, 19-23 квіт. 2021р. Суми, 2021. С.260-261.
25. Ткаченко В.В., Харченко Т.М. Інформаційне забезпечення використання природних ресурсів сільськогосподарськими підприємствами як складова соціальної відповідальності. *Інфраструктура ринку*. Одеса. 2020. №40. С.298-303. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/40_2020_ukr/54.pdf
26. Tkachenko V. Features of quality management of non-compliant products in Ukraine. *Електронний журнал «Економіка та суспільство»*. 2021. Вип.26/2021. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-45>
27. Tkachenko V.V. Barriers to the introduction of social responsibility in enterprises of Ukraine: *Технології XXI сторіччя* : зб. тез за матеріалами 27-ої Міжнар. наук.-практ. конф., 24-26 листопада 2021 р. Ч.2. Суми : СНАУ, 2021. С.91-92.
28. Ткаченко В.В. Відповідальні інновації як складова корпоративної соціальної відповідальності : Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. молодих дослідників «Інновації в науці: сучасний вимір» (04 травня 2023). Суми, 2023.
29. Ткаченко В.В. Соціальна відповідальність в ІТ-сфері : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору» (21 березня 2023). Полтава, 2023.
30. Ткаченко В. В. Інноваційна складова корпоративної соціальної відповідальності : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Інновації для відродження: національний, регіональний, міжнародний контекст» (12 жовтня 2023). Запоріжжя, 2023. С. 424-425.
31. Стоянець, Н., & Ткаченко, В. (2023). Корпоративна соціальна відповідальність та прибутковість компаній: концепція модерувальної функції репутації фірми та доступу до капіталу. *Bulletin of Sumy National Agrarian University*, (1 (93), 46-51. <https://doi.org/10.32782/bsnau.2023.1.9>
URL: <https://snaujournal.com.ua/index.php/journal/article/view/294>
32. Ткаченко В. & Стоянець Н. (2023). Відповідальні інновації як вагомий фактор формування соціальної відповідальності підприємства. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки*, 1 (68), 62-67. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/2574>
33. Ткаченко В.В. Мотивація персоналу та соціальна відповідальність бізнесу в умовах воєнного стану: вплив на ефективність операційної діяльності. *Актуальні питання економічних наук*. № 11. 2025. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/450>

6.3. Програмне забезпечення

34. Програмне забезпечення Zoom - платформа для організації відеоконференцій.
35. Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle.

36. Інтернет-сервіс онлайн тестуванні та створення вікторин Quizizz.com
37. Онлайн-дошка Padlet.com